

RYCHTOWAĆ (1) *vb impf i pf*

impf [inf, praes, imp], [*pf* [impers praet]].

o prawdopodobnie jasne (tak w -ować); a jasne.

[inf rychtować. ◊ praes 3 sg rychtuje. ◊ 3 pl rychtują.] ◊ imp 2 sg rychtuj. ◊ [impers praet rychtow(a)no.]

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

Z niem. richten:

1. *Nadawać odpowiedni kierunek; collimare, collineare, dirigere, intendere Cn:*

Przen: Odpowiednio kierować czymś działaniem [co ku czemu]: Ty łam o Pánie rácz łtrzedz łercá Krolewłkiego/ Rychtuy go ku pociefze páńłtwá Sármáckiego. *StryjWjaz* C4; [Ku tym [cnotom] potrzebá Náturę richtować *StryjGoniec* C4v, F].

a. [*Nawigować, wyznaczać odpowiedni kurs:*

Zwroty: »[czym] okrętow rychtować«: Na wielkie morze zaszli, już brzegów nie baczą, Latające okręty z wału na wał skaczą. Astronom ich kompasem porządnie rychtuje, Sternik też pod duński port żaglami kieruje. *StryjPoczqt* 61.

»porządnie rychtować«: *StryjPoczqt* 61 cf »okrętow rychtować«.]

b. [*Odpowiednio nastawiać na cel, celować:*

Zwrot: »działa [do czego] rychtować« = *intendere machinam Cn:* W polskich 8 dział, które do wieże u bramy rychtują, [...] a węgierskich też drugie 8, które ku wieży narożnej od rzeki Wielikiej mierzą, [...] z trzecich też Węgrzy strzelają ze trzech dział z onej strony rzeki Wielikiej do tejże narożnej wieże z drugiej strony. *PiotrDzien* 305.]

2. [*Ustawiać w pewnym określonym porządku (o wojsku):*

Zwrot: »ufy rychtować«: Agámemnon [...] woýłko iął łzykowác/ vfy rychtować á rządzić *HistTroj* G6.

Szereg: »rychtować a rządzić«: *HistTroj* G6 cf »ufy rychtować«.]

3. [*Przygotować do wykonania czynności: [Cech czapników. – Zmiany i uzupełnienia statutu cechowego dotyczące czeladników:]* Item socius magistrum suum tempore necessitatis iuvare debet mitrarum adaptionem faciendo alias rychtować, et postquam mitrae praeparare debeant *WilkPozn* III 1520 nr 16.]

4. [*Przysposobić, uzdatnić, naprawić: że za dzisiejszego p. starosty wyrobiono latrów 6 [na głębokość studni], a k temu rychtowano starych latrów 2 1/2, per fl. 10, które było zważono. *LustrSand* 287.]*

Synonimy: gotować, nagotować, przygotować, przygotowywać; 1. nakierować; 4. naprawić.

Formacje współrdzenne: narychtować, wrychtować.

Cf [RYCHTOWANIE], [RYCHTOWANY]